کتاب کار

بسم الله الرحمن الرحیم

هدیه‌های آسمان

تعلیم و تربیت اسلامی

چهارم دبستان

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

برنامه‌ریزی محتوا و نظارت بر تألیف : **دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی**

نام کتاب : **کتاب کار هدیه‌های آسمان چهارم دبستان ـ ۱۷/۴**

شورای برنامه‌ریزی و تألیف: **غلامعلی احمدی، محمّدمهدی اعتصامی، ناصر باهنر، محمّدحسن راستگو، سعید راصد، علیرضا رحیمی، ابوذر رضاسلطانی، فاطمه رمضانی، غلامعبّاس سرشور خراسانی و فریده عصّاره**

مؤلّف : **علیرضا رحیمی**

آماده‌سازی و نظارت بر چاپ و توزیع : **اداره‌ی کلّ نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی**

طرّاح گرافیک : **محمّدحسین صلواتیان، مجید ذاکری**

صفحه‌آرا : **علی نجمی**

ناشر : **اداره‌ی کلّ نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی**

تهران: خیابان ایرانشهر شمالی ـ ساختمان شماره‌ی ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)

تلفن: ۹ـ۸۸۸۳۱۱۶۱، دورنگار: ۸۸۳۰۹۲۶۶، کدپستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹،

وب‌سایت: www.chap.sch.ir

چاپخانه : **شرکت افست «سهامی عام» (WWW.Offset.ir)**

سال انتشار و نوبت چاپ : **چاپ دهم ۱۳۹۲**

حقّ چاپ محفوظ است.

شابک ۷-۱۱۸۹-۰۵-۹۶۴ ISBN 964-05-1189-7

۱۳۹۲

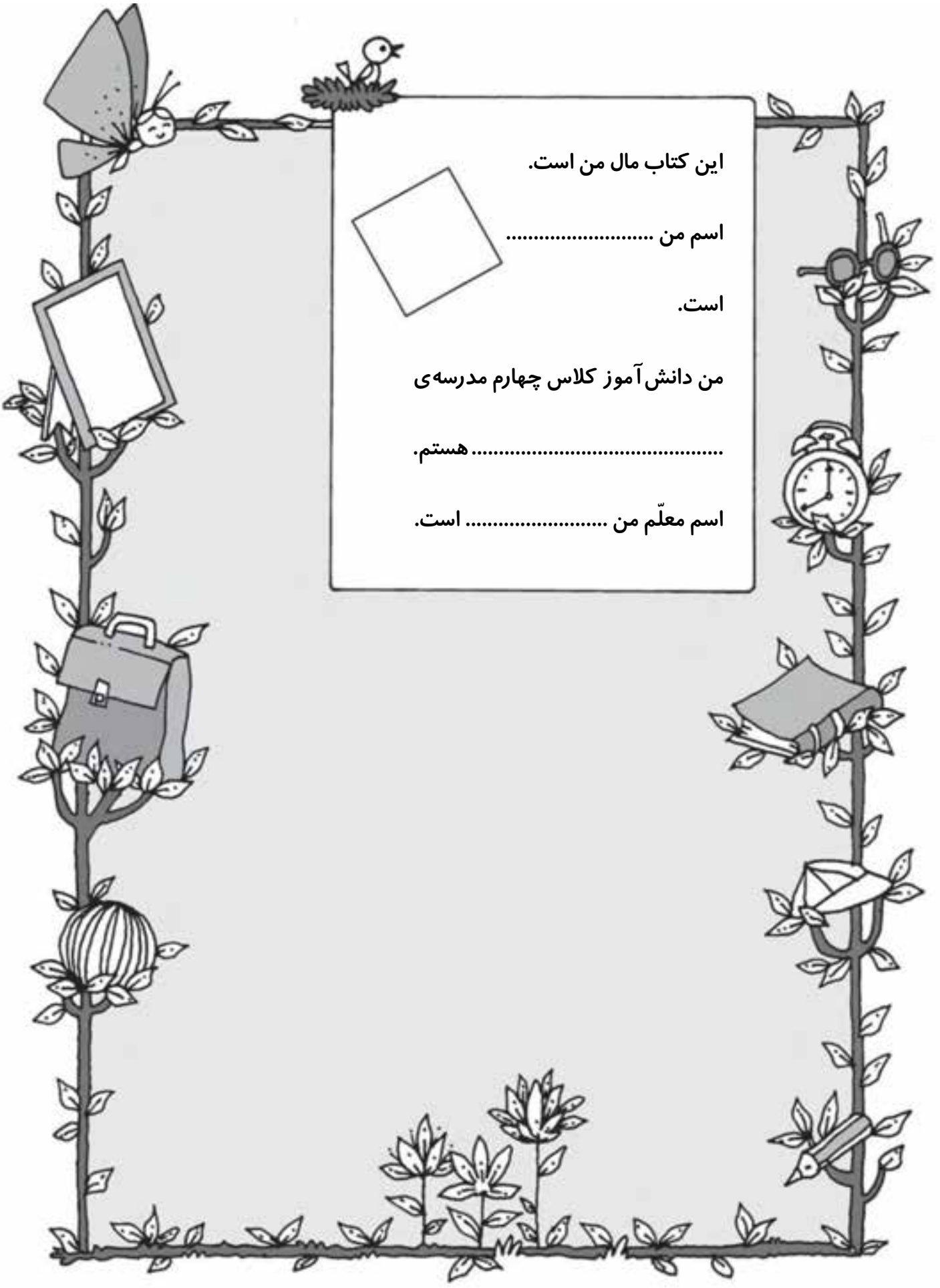

این کتاب مال من است.

اسم من .....

است.

من دانش‌آموز کلاس چهارم مدرسه‌ی

..... هستم.

اسم معلّم من ..... است.

۱

۱

مهربانی خداوند

خداوند مهربان برای برطرف شدن نیازهایت، چه امکانات و توانایی‌هایی به تو داده است؟

الف ــ به خاطره‌ی بزرگ‌ترهایت توجّه کن!

به اطرافت نگاه کن!

خوب فکر کن!

ب ــ اکنون بنویس!
یا نقّاشی کن!

یادداشت آموزگار مهربان، برای من: .....

۲

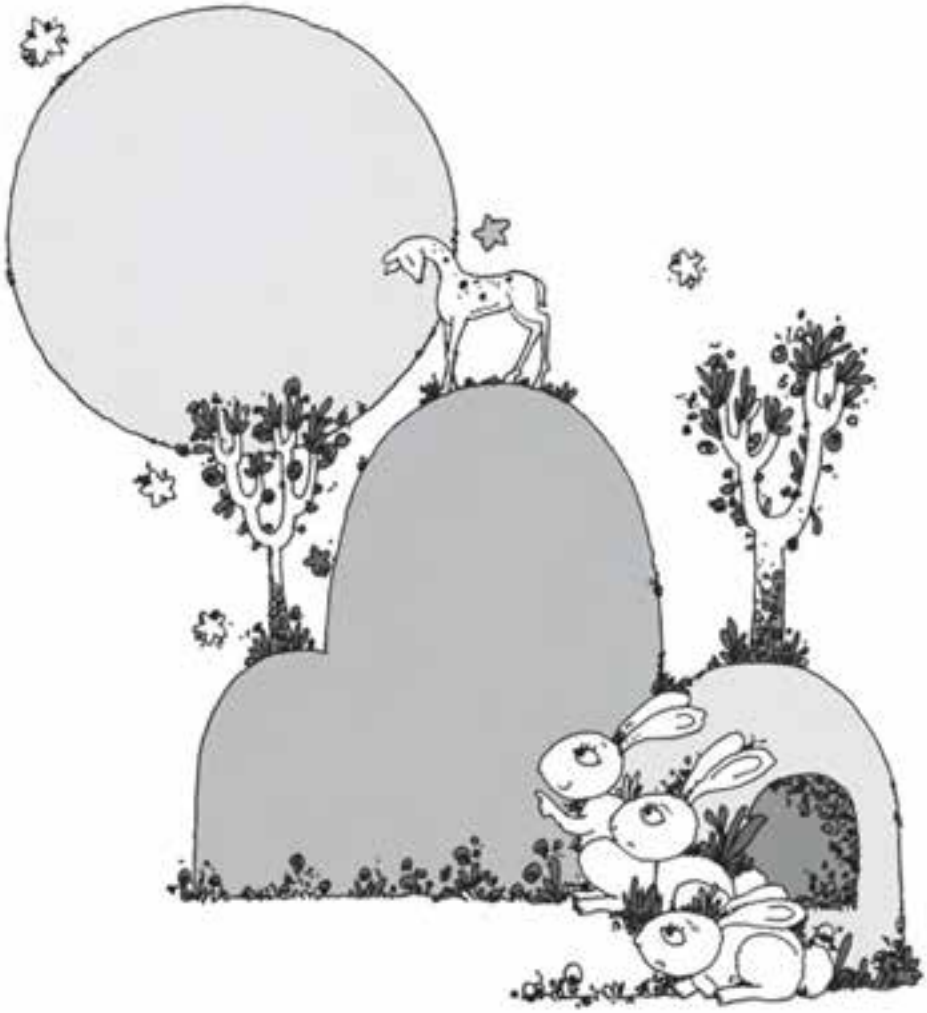

الف ــ یک بار دیگر قصّه‌ی شامگاه پاییزی را بخوان.

ب ــ اکنون قصّه را به طور خلاصه برای دوستت تعریف کن!

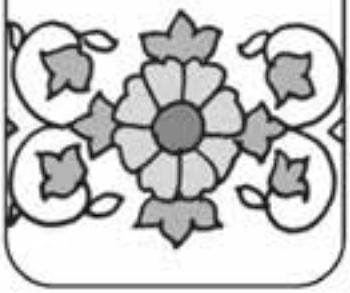

یادداشت آموزگار مهربان، برای من: .....

۲

☐ بی‌چاره آن بچّه خرگوش‌ها...! آن‌ها برای همیشه تنها می‌مانند.

☐ مادر بچّه خرگوش‌ها به زودی برمی‌گردد و آن‌ها باز هم شاد می‌شوند.

☐ آهو از این به بعد، بچّه‌ی خودش را رها می‌کند و فقط به بچّه خرگوش‌ها یاری می‌رساند.

☐ دلم برای بچّه خرگوش‌ها می‌سوزد، زیرا دیگر کسی به فکر آن‌ها نیست.

☐ حتّی اگر مادر بچّه خرگوش‌ها خیلی دیر برگردد، آن‌ها آسیبی نمی‌بینند، چون کسی هست که به آن‌ها کمک کند.

☐ خدای مهربان به همه‌ی موجودات توجّه دارد و به آن‌ها یاری می‌رساند.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

یادداشت آموزگار مهربان، برای من: .....

۲

الف ــ جمله‌هایی را که به نظرت درست است (با آن موافق هستی) علامت بزن!

ب ــ جمله‌هایی را که علامت زده‌ای برای دوستانت بخوان!

پ ــ درباره‌ی جمله‌ها و نظر خودتان با یک‌دیگر بحث کنید.

ت ــ نتیجه‌ی بحث گروه شما چیست؟ در ۱ یا ۲ خط بنویس!

۳

۱

درباره‌ی حضرت موسی علیه‌السّلام چه می‌دانی؟

الف ــ کتاب بخوان!

یا از افراد آگاه بپرس!

ب ــ اکنون گزارش خود را در چند خط بنویس!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

یادداشت آموزگار مهربان، برای من: .....

۳

چرا مادر حضرت موسی علیه‌السّلام هنگام به آب انداختن او امیدوار بود؟

☐ چون آب رودخانه آرام حرکت می‌کرد.

☐ چون می‌دانست خدای مهربان به او و کودکش کمک می‌کند.

☐ چون می‌دانست فرعون کودکش را نجات خواهد داد.

☐ چون خواهر موسی مراقب او بود.

☐ چون به لطف و مهربانی خداوند بزرگ ایمان داشت و امیدوار بود.

نظر دوستم درباره‌ی نوشته‌های من: .....

.....

۲

الف ــ سؤال را با دقّت بخوان!

ب ــ درباره‌ی آن خوب فکر کن!

پ ــ پاسخ های صحیح را علامت بزن!

۳

الف ــ اکنون نوشته‌ی صفحه‌ی قبل و پاسخ‌های صحیح علامت زده در این صفحه را به یکی از اعضای گروه خود نشان بده!

ب ــ از دوستت بخواه که نظر خود را درباره‌ی نوشته‌هایت بنویسد!

یادداشت آموزگار مهربان، برای من: .....

۴

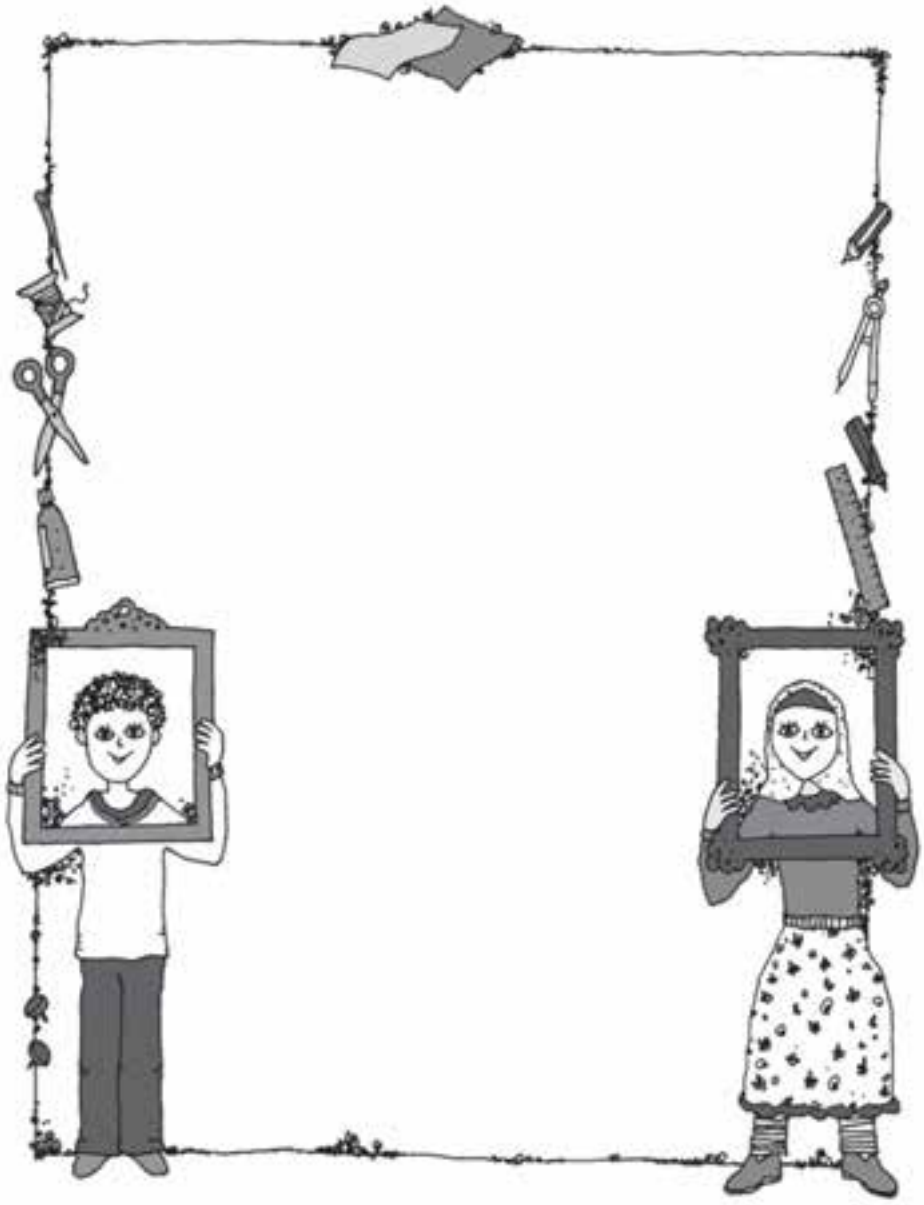

۱

الف ــ یک قاب زیبا بساز!
(قابی که جایی برای نوشتن داشته باشد.)
ب ــ آن را به دلخواه تزیین و رنگ‌آمیزی کن!

۲

الف ــ خوب فکر کن!
ببین از خدای مهربان چه چیزهایی می‌خواهی!
ب ــ خواسته‌ات را به صورت یک دعا بگو!
ج ــ اکنون دعای زیبایت را با خطّی خوش در تابلوی خودت بنویس!

یادداشت آموزگار مهربان، برای من: .....

۵

۱

نماز جماعت بخوانیم!

شاید شما در مدرسه نمازخانه نداشته باشید امّا می‌توانید وقتی هوا مناسب است با کمک آموزگار خود حتّی در حیاط مدرسه، نمازخواندن به جماعت را تمرین کنید.

برای این کار

۱. وضو بگیرید.

۲. جای خوبی را برای نماز خواندن انتخاب کنید.

۳. زیرانداز مناسبی را پهن کنید.

۴. صف‌های منظّمی را تشکیل بدهید.

۵. از آموزگار بخواهید تا امام جماعت شما باشد.

۶. یکی از دانش‌آموزان اذان بگوید.

۷. اکنون می‌توانید نماز جماعت بخوانید.

اگر بخواهید نماز ظهر را به جماعت بخوانید به ترتیب چه می‌کنید؟

۱. بعد از امام جماعت تکبیر می‌گوییم.

۲. در رکعت اوّل امام جماعت سوره‌ی حمد و سوره‌ی ..... را می‌خواند ولی ما ...

.....

۳. سپس به رکوع می‌رویم.

۴. و بعد دوبار .....

۵. پس از دوبار سجده کردن می‌ایستیم و مثل رکعت اوّل .....

.....

۶. در پایان رکعت دوّم، تشهد می‌خوانیم.

۷. در رکعت سوّم و چهارم .....

۸. پس از دو سجده‌ی رکعت چهارم .....

۹. و .....

در تمام مدّتی که نماز جماعت می‌خوانیم، تمام اعمال نماز را ..... از امام جماعت انجام می‌دهیم.

یادداشت آموزگار مهربان، برای من: .....

۶

.....

.....

.....

.....

.....

.....

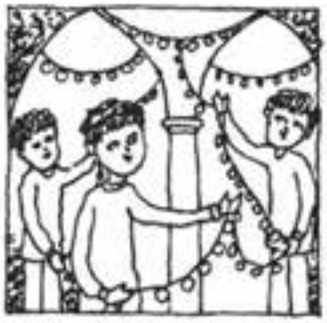

.....

.....

.....

.....

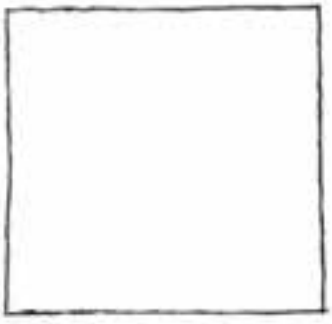

.....

.....

هر تصویر چه فعّالیّتی را در مسجد نشان می‌دهد؟

الف ــ مشخّص کنید!

و

سپس بنویسید!

ب ــ جای خالی را با تصویر مناسب کامل کنید!

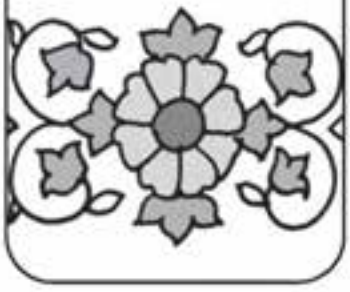

یادداشت آموزگار مهربان، برای من: .....

۶

۲

الف ــ نام مسجدهای مهمّی را که می‌شناسی بنویس!

ب ــ آن‌ها را سر کلاس به دوستانت معرّفی کن!

۱. مثلاً: مسجد امام خمینی در اصفهان

۲. .....

۳. .....

۴. .....

۵. .....

۶. .....

۷. .....

یادداشت آموزگار مهربان، برای من: .....

۶

خالد عزیز، دوست خوبم

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

یادداشت آموزگار مهربان، برای من: .....

۳

نامه‌ی مصطفیٰ به خالد

الف ــ اکنون تو هم مثل مصطفیٰ ویژگی‌های مسجد محلّه‌ی خودتان را برای خالد بنویس!

ب ــ انتخاب کن!
(اگر عکس مناسبی از یک مسجد معروف داری در این جا بچسبان.)

۷

۱. هر روز آن را می‌خوانیم.

۲. موقع خورشید یا ماه‌گرفتگی آن را به‌جا می‌آوریم.

۳. وقتی زلزله بیاید آن را می‌خوانیم.

۴. دو رکعت است امّا در هر رکعت پنج رکوع دارد.

۵. چهار رکعت است.

۶. قبل از طلوع آفتاب آن را به‌جا می‌آوریم.

۷. پس از اذان صبح آن را به‌جا می‌آوریم.

۸. می‌توان آن را حتی بدون وضو به‌جا آورد.

نماز آیات	نماز صبح	هیچ‌کدام

یادداشت آموزگار مهربان، برای من: .....

۱

کدام جمله‌ها، درباره‌ی نماز صبح است؟
کدام جمله‌ها درباره‌ی نماز آیات؟
و کدام‌یک، به هیچ‌کدام مربوط نمی‌شود؟
الف ــ پیدا کن
و
در جدول زیر شماره‌ی جمله‌ها را بنویس!

۲

نماز آیات را چگونه می‌خوانیم؟
ب ــ برای یک‌دیگر به‌صورت عملی توضیح بدهید!

۸

بازی کنیم.

در یک فعّالیّت گروهی، درس را به صورت نمایش درآورید!

یادداشت آموزگار مهربان، برای من: .....

۸

قاعده‌ی ۱: .....

قاعده‌ی ۲: .....

قاعده‌ی ۳: .....

قاعده‌ی ۴: .....

قاعده‌ی ۵: .....

قاعده‌ی ۶: .....

یادداشت آموزگار مهربان، برای من: .....

۲

برای بازی قاعده بسازیم.

برای این که بازی ما موجب اذیّت و آزار دیگران نشود، چه کار باید بکنیم؟

الف ــ در این‌باره با یک‌دیگر گفت‌وگو کنید!

ب ــ چند قاعده و قانون برای عمل‌کردن پیشنهاد بدهید!

پ ــ بهترین پیشنهادها را انتخاب کنید و بنویسید!

قاعده: دستور، مقرّرات، قانون

نظر تو درباره‌ی هر یک از ماجراها چیست؟

الف ــ به تصویرها با دقّت نگاه کن!

ب ــ ماجرای هر تصویر را برای دوستانت تعریف کن!

پ ــ نظرت را در باره‌ی هر یک از ماجراها برای دوستانت بگو!

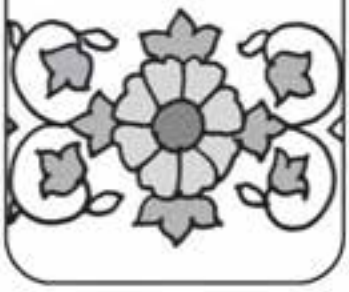

یادداشت آموزگار مهربان، برای من: .....

۹

۱

الف ــ قصّه‌ی درس را برای دوستانت تعریف کن!

ب ــ اکنون با کمک دوستت به سؤال‌ها پاسخ بده!

* چرا امام با آن مرد، آن‌گونه رفتار کرد؟

* از رفتار امام با آن مرد چه درسی می‌توان گرفت؟

* تو در مقابل بدرفتاری دوستت چه عکس‌العملی نشان می‌دهی؟

چگونه رفتار می‌کنی؟

* در این مواقع چه رفتاری صحیح است؟

یادداشت آموزگار مهربان، برای من: .....

۹

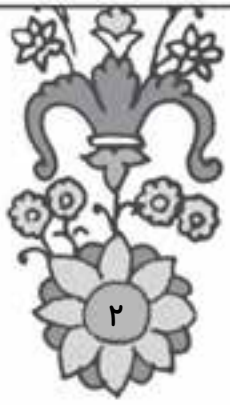

کدام رفتار مناسب‌تر است؟

درباره‌ی رفتارها قضاوت کن!

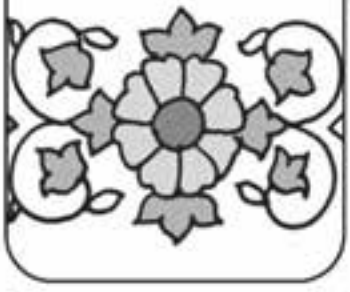

یادداشت آموزگار مهربان، برای من: .....

۱۰

۱

تیمّم

کدام حرکت اوّل است،
کدام دوّم، کدام ...؟
با کمک دوستت تصاویر را
شماره‌گذاری کن!

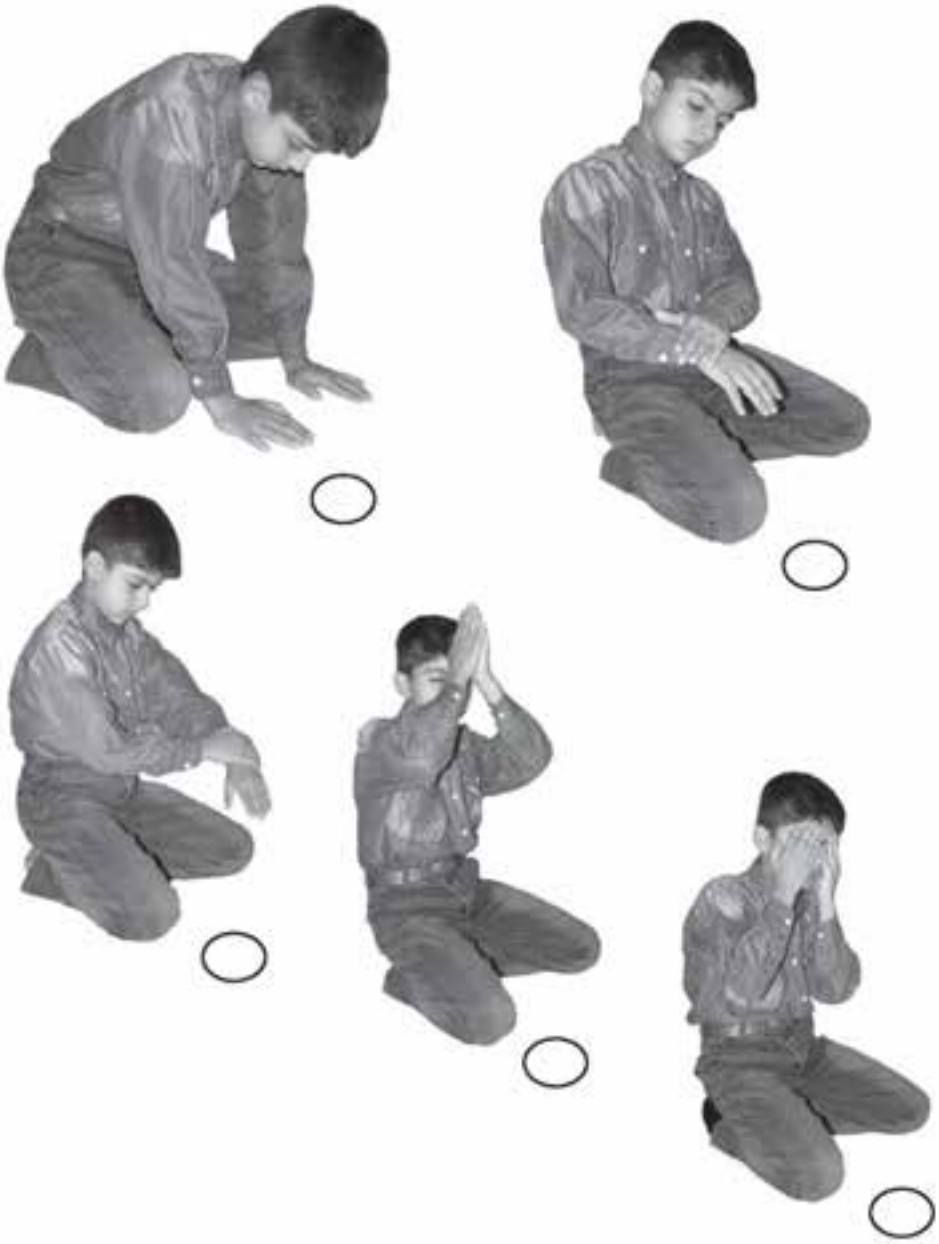

یادداشت آموزگار مهربان، برای من: .....

۱۱

رفته بودم برای جوجه‌هایم غذا تهیّه کنم.

پس از مدّتی، خسته از راه رسیدم ...

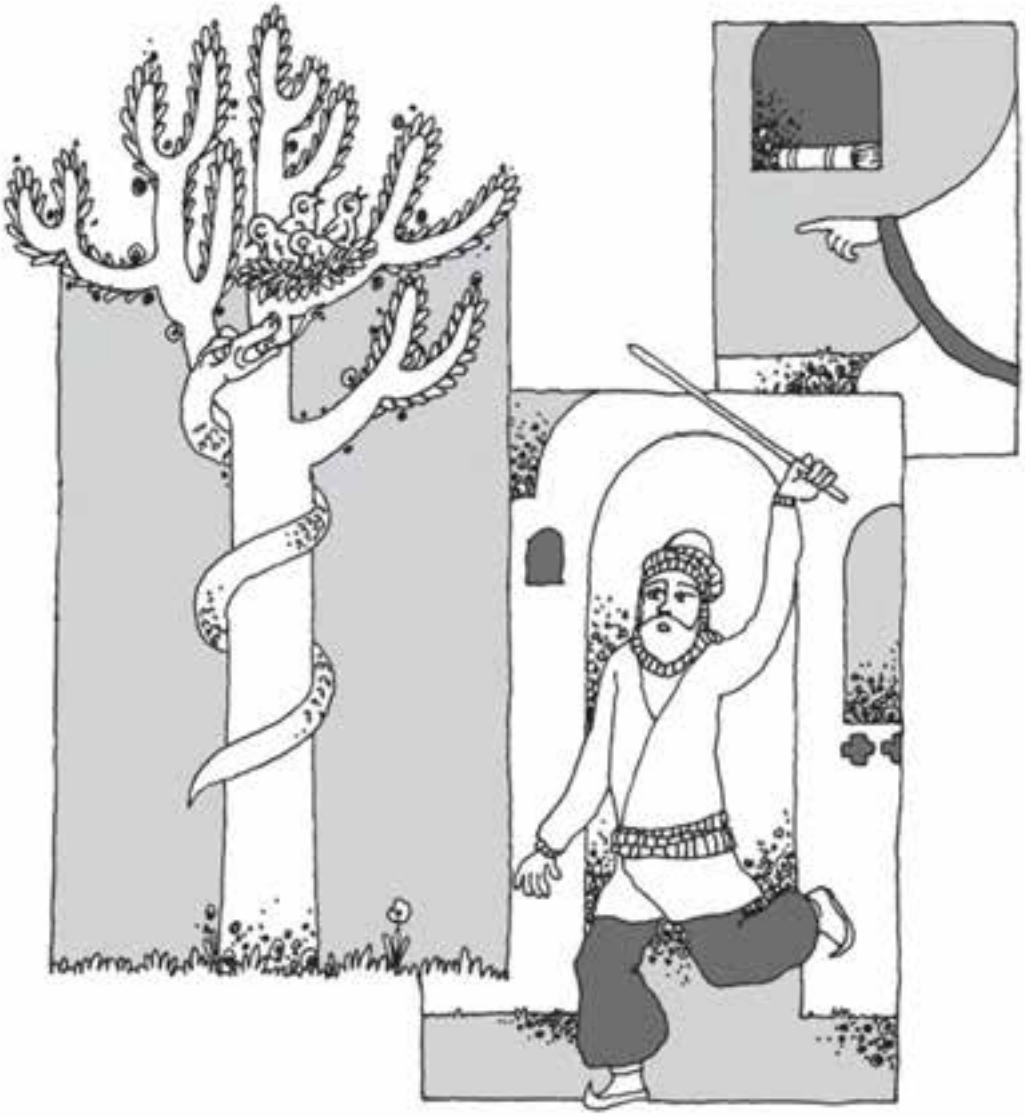

داستان درس را
از زبان پرنده‌ی مادر
بنویس!

چه‌قدر خوب است اگر بتوانی
با داستان خودت یک کتاب
بسازی!

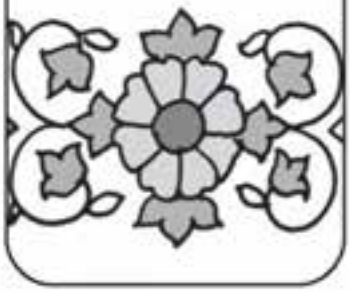

یادداشت آموزگار مهربان، برای من: .....

۱۱

۲

الف ــ تصویر را با سلیقه‌ی خودت رنگ‌آمیزی کن!

ب ــ جملات مربوط به تصویر را بنویس.

.....

.....

یادداشت آموزگار مهربان، برای من: .....

۱۲

● اوّلین بار بود که گنبد طلایی امام رضا علیه‌السّلام را می‌دیدم.

با ادب ایستادم؛ درست مثل پدرم.

مثل پدر، دستم را روی سینه گذاشتم و همراه با او گفتم: السّلام‌علیک یا علی‌بن‌موسی‌الرّضا

● قبل از این که برای زیارت به حرم امام‌رضا(ع) برویم، غسل زیارت کردیم. لباس تمیز پوشیدیم و به خود عطر زدیم.

●وقتی وارد صحن امام رضا (ع) شدیم ابتدا به سر حوض بزرگ میان صحن رفتیم. وضو گرفتیم، دست و صورتمان را شستیم و سپس با ادب و احترام و در سکوت کامل وارد حرم شدیم.

● .....

.....

.....

.....

یادداشت آموزگار مهربان، برای من: .....

کدام تصویر با کدام متن متناسب است؟

الف ــ جور کن!

ب ــ برای تصویر باقی‌مانده یک متن کوتاه بنویس!

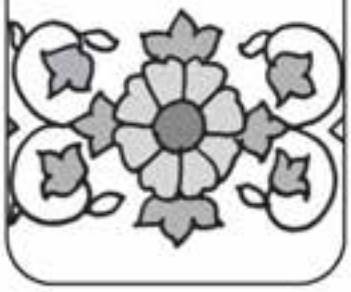

۱۳

۱

الف ــ با دقّت به تصویرها نگاه کن!

ب ــ اکنون با کمک دوستانت هر یک از تصویرها را معنا کن!

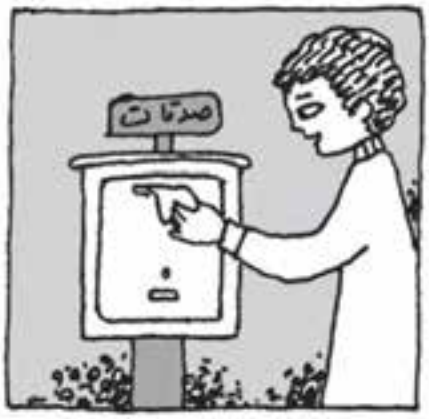

یادداشت آموزگار مهربان، برای من: .....

۱۴

۱

اگر قرار باشد در مدرسه‌ی شما برای مبعث حضرت محمّد (ص) جشنی برپا شود چه برنامه‌هایی برای آن در نظر می‌گیرید؟

چه کارهایی می‌کنید؟

الف ــ کارها را مشخّص کنید! وظایف را تعیین کنید!

ب ــ یک کارت دعوت درست کنید و در آن برنامه‌های خود را معرّفی کنید!

یادداشت آموزگار مهربان، برای من: .....

۱۵

۱

دوستان واقعی

دوستان واقعی با هم چگونه رفتار می‌کنند؟

الف ــ به کلمه‌ها دقّت کن! کلمه‌های دیگری نیز خودت به آن‌ها اضافه کن!

ب ــ اکنون درباره‌ی رفتار دو دوست با یک‌دیگر یک متن یا یک قصّه بنویس!

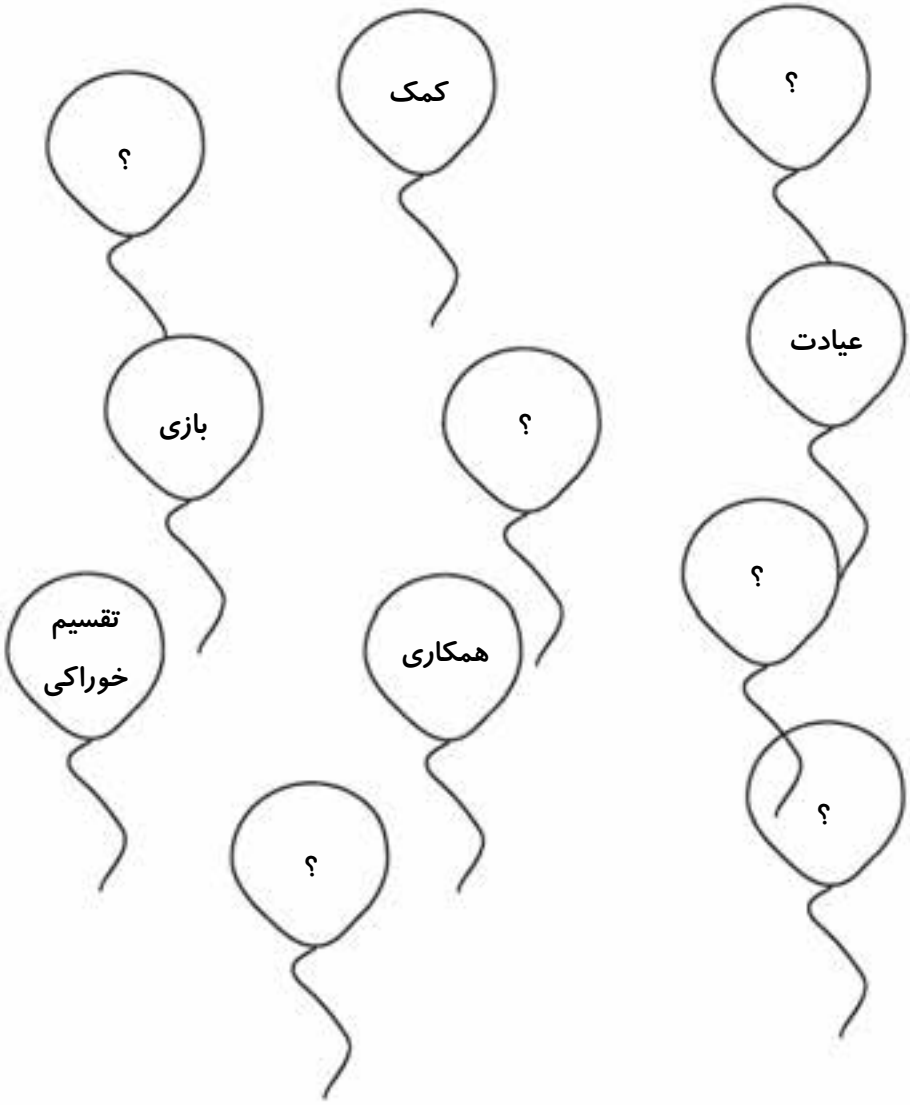

.....

.....

.....

.....

یادداشت آموزگار مهربان، برای من: .....

۱۶

انتظارات من از دوستم .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

انتظارات دوستم از من .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

یادداشت آموزگار مهربان، برای من: .....

۱

تو از دوستت چه انتظاراتی داری؟

الف ــ انتظارات خودت را از دوستت بنویس!

ب ــ حدس بزن دوستت از تو چه انتظاراتی دارد!

در چند خط بنویس!

پ ــ نوشته‌ات را با نوشته‌ی دوستت عوض کن!

نوشته‌های دوستت را بخوان!

آیا تو درست حدس زده‌ای؟

آیا او درست حدس زده است؟

ت ــ در این باره با هم گفت‌وگو کنید!

۱۶

آفتاب

آب‌نبات

آش

خنده

بداخلاق

دوست

سبد

گل

.....

.....

.....

.....

.....

.....

یادداشت آموزگار مهربان، برای من: .....

۲

الف ــ درباره‌ی دوست، دوستی یا رفتار با دوستان چند جمله‌ی بامزه و زیبا بساز!
(برای این که متنی بامزه و زیبا درست شود کلمه‌ها را در جمله‌هایی به کار ببر و آن‌ها را مرتّب کن!)

ب ــ نوشته‌ات را برای دوستانت بخوان!

۱۷

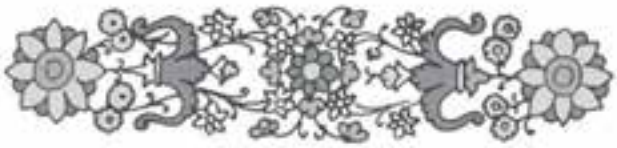

می‌دانم این را، عاقبت
یک روز غوغا می‌شود
عدل و امید و دوستی
چون گل شکوفا می‌شود

برخاکِ خشکِ سینه‌ها
پیغامِ باران می‌رسد
بر کامِ سردِ دانه‌ها
بویِ بهاران می‌رسد

آن روز، فریاد همه
الله اکبر می‌شود
نخلِ امیدِ بی‌کسان
پُر شاخه، پُر بَر می‌شود

از کعبه بانگی آشنا
تا آسمان‌ها می‌رسد
از ریشه می‌میرد ستم
دور پلیدان می‌رود

مهدی می‌آید، بعد از او
دنیا دگرگون می‌شود
سنگِ دلِ سنگین دلان
آن روز پرخون می‌شود

سروده‌ی مصطفی رحمان‌دوست

سرود بخوانیم

الف ــ شعر را به‌صورت روان بخوانید!

ب ــ کلمه‌های مشکل آن‌را از آموزگار بپرسید!

پ ــ اکنون سعی کنید شعر را به‌صورت یک سرود دسته‌جمعی بخوانید!

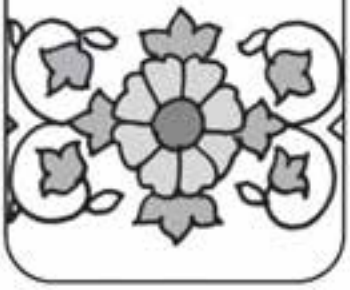

یادداشت آموزگار مهربان، برای من: .....

۱۸

احترام
محبّت
خویشاوندان
مادر
زیبا
برکت
دایه
آرزو

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

یادداشت آموزگار مهربان، برای من: .....

۱

الف ــ درباره‌ی رفتار پیامبر خدا (ص) با خویشاوندانش یک انشای کوتاه بنویس!

ب ــ در انشای خود از کلمه‌های درون مستطیل استفاده کن!

۱۹

الف ــ متن درس را بخوان!
ب ــ چند سؤال مهم از متن درس طرح کن و بنویس!
پ ــ سؤالات خود را برای اعضای گروه بخوانید.

ت ــ بهترین سؤال‌های گروه خود را انتخاب کنید و بنویسید!
ث ــ اکنون با نظارت آموزگار سؤال‌ها را یکی یکی برای دانش‌آموزان کلاس مطرح نموده و درباره‌ی پاسخ آن‌ها فکر کنید!

بهترین سؤال‌ها و پاسخ‌ها، کدام هستند؟
ج ــ تعیین کن!

سؤال‌هایی که من طرّاحی کرده‌ام:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

بهترین سؤال‌هایی که ما در گروه خود طرّاحی کرده‌ایم:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

یادداشت آموزگار مهربان، برای من: .....

۲۰

جاجول عزیز!

.....

.....

.....

.....

.....

جاجـ .....

.....

.....

.....

.....

جا .....

.....

.....

.....

.....

آقا جاجول! .....

یادداشت آموزگار مهربان، برای من: .....

۱

الف ــ به کارهای جاجول نگاه کن!

نظر تو درباره‌ی آن‌ها چیست؟

ب ــ به جاجول تذکّر بده!

به غیر از تو چه کسی کارهای جاجول را می‌بیند؟

پ ــ برای جاجول توضیح بده!

۲۰

۲

الف ــ به قصّه‌ای که آموزگار می‌گوید خوب گوش کنید!

ب ــ پس از شنیدن داستان درباره‌ی موضوع آن با هم گفت‌وگو کنید!

پ ــ نتیجه‌ی گفت و گوی خود را در چند جمله بنویسید!

یادداشت آموزگار مهربان، برای من: .....

۲۱

۱

یکی از بچّه‌ها این تصویرها را گرفته است. کدام یک از تصاویر نشان‌دهنده‌ی یک کار خوب و کدام یک نشان‌دهنده‌ی یک کار بد است؟

الف ــ درباره‌ی هر تصویر توضیح بده!

ب ــ اکنون برای هر یک از این تصاویر نام مناسبی انتخاب کن!

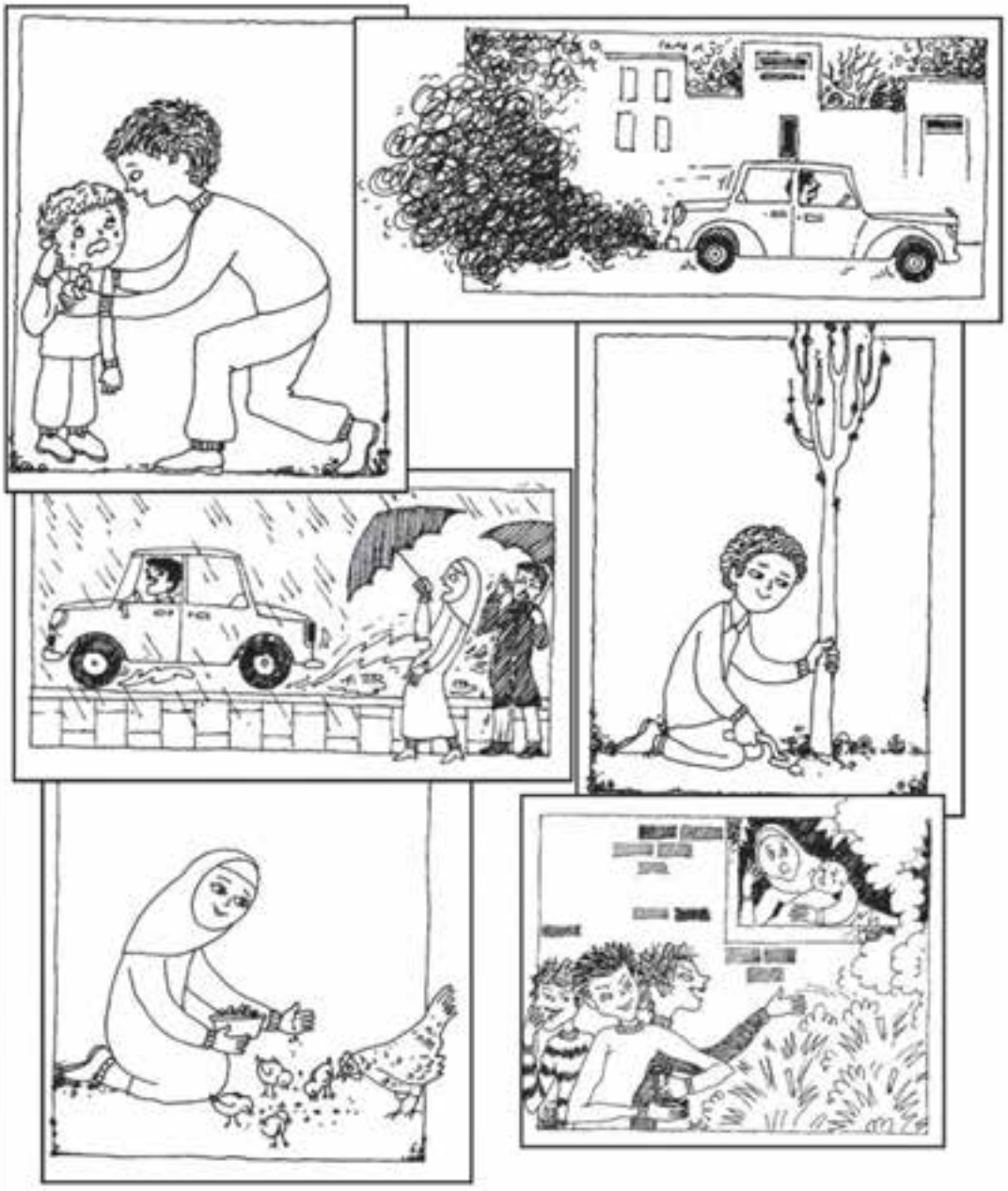

.....

.....

.....

یادداشت آموزگار مهربان، برای من: .....

۲۲

یادداشت آموزگار مهربان، برای من: .....

یادداشتهای من

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

خاطره‌هایم در کلاس

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

یادداشت‌های دوستانم برای من

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

یادداشت‌های دوستانم برای من

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

آخرین یادداشت معلّم برای من

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

یادداشت خانواده برای من

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....